

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 3 juli 2002 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 05 oktober 2001 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 05 september 2002, bekrachtigd op 03 oktober 2002,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Lierde (Deftinge), Kerkstraat 18;

bekend ten kadaster:

Lierde, 3de afdeling, sectie B, perceelnummer 407A.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Lierde (Sint-Maria-Lierde), Dorpstraat 52;

bekend ten kadaster:

Lierde, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummers 674C, 676C(deel), 676A, zoals afgebakend op plan.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Brakel (Elst), St. Apolloniastraat 2;

bekend ten kadaster:

Brakel, 4de afdeling, sectie B, perceelnummers 114B, 116A.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Brakel (Parike), Matrouwstraat 1;

bekend ten kadaster:

Brakel, 6de afdeling, sectie A, perceelnummer 898E.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Brakel (Zegelsem), St.-Ursmarsstraat 20;

bekend ten kadaster:

Brakel, 3de afdeling, sectie A, perceelnummer 331B.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Munkzwalm), Noordlaan 11;

bekend ten kadaster:

Zwalm, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummers 212A, 213F.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Meilegem), Meilegemstraat 62;

bekend ten kadaster:

Zwalm, 4de afdeling, sectie A, perceelnummer 130C.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Paulatem), Paulatemstraat 53;

bekend ten kadaster:

Zwalm, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer 103B.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Sint-Denijs-Boekel), Vredesplein 34;

bekend ten kadaster:

Zwalm, 11ste afdeling, sectie B, perceelnummers 504A, 506B.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- **als monument:**

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Beerlegem), Beerlegemsebaan 61;
bekend ten kadaster:
Zwalm, 5de afdeling, sectie A, perceelnummer 398C.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Sint-Maria-Latem), Latendreef 55;
bekend ten kadaster:
Zwalm, 3de afdeling, sectie A, perceelnummer 321V.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Nederzwalm), Neerstraat 4;
bekend ten kadaster:
Zwalm, 12de afdeling, sectie A, perceelnummer 142W.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Zwalm (Sint-Blasius-Boekel), Rijkekleie 6;
bekend ten kadaster:
Zwalm, 10de afdeling, sectie A, perceelnummer 120D.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Wortegem-Petegem (Moregem), Volkaartsbeekstraat 5;
bekend ten kadaster:
Wortegem-Petegem, 3de afdeling, sectie B, perceelnummer 184C.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Maarkedal (Etikhove), Etikhovestraat 4;
bekend ten kadaster:
Maarkedal, 1ste afdeling, sectie A, perceelnummer 425A.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Maarkedal (Schorisse), Zottegemstraat 22;
bekend ten kadaster:
Maarkedal, 4de afdeling, sectie C, perceelnummer 128B.

Wegens de artistieke en historische waarde:

- als monument:

Pastorie in het arrondissement Oudenaarde, gelegen te Ronse (Ronse), Sint-Martensstraat 25;
bekend ten kadaster:

Ronse, 3de afdeling, sectie E, perceelnummer 740S.

Artikel 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Het algemeen belang gevormd door de historische waarde en de artistieke, meer bepaald de architectonische waarde, wordt als volgt omschreven:

De historische waarde van de pastorie bestaat uit de kerkelijke verplichting aan de pastoor om na een benoeming op zijn beneficie te gaan wonen. Dat vereiste een "pastoreel huis". Deze verplichting werd herhaald tijdens het concilie van Trente waardoor in het begin van de 17de eeuw verschillende pastorieën werden gebouwd.

Het is pas ná de seculiere wet van 25 september 1769 dat de meeste pastorieën opgericht werden onder druk van de politieke overheid. De tiendenheffers werden daartoe verplicht. Slechts weinig pastorieën van voor 1769 bleven bewaard wat hen tot bijzondere getuigen én referentiepunten maakt voor de evolutie in de tweede helft van de 18de eeuw. De 19de-eeuwse pastorie, opgetrokken door de gemeente, is het gevolg van Concordaat van 1801.

De pastorie hoort door deze historische context samen met de kerk, gemeentehuis en dorpschool tot de historisch gegroeide dorpskern, de parochie en het collectieve geheugen van de dorpsgemeenschap.

De artistieke waarde van de pastorie bestaat uit het steeds zeer consequent toepassen van de meest moderne structuur, constructie, decoratie en (tuin)aanleg eigen aan de bouwperiode van het pand (van rococo tot neostijlen). De drang naar het nieuwe en moderne resulteerde niet zelden in het herinrichten van één of meerdere kamers met nieuwe vormen, materialen en stijlen. Verschillende pastorieën getuigen van deze architecturale evolutie. In zowel de 18de als eerste helft van de 19de eeuw is de invloed vanuit Frankrijk op de kunst en architectuur in onze contreien zeer duidelijk. Die invloed is zeer duidelijk merkbaar in zowel de toegepaste stijlen als in de 18de-eeuwse formele tuinaanleg waarbij het huis 'entre cour et jardin' geplaatst werd.

De typologie kent een zeer specifieke evolutie van dubbelhuis naar vrij grondplan. Typisch en uniek voor de pastorie is de mogelijkheid om de bovenverdieping af te sluiten van de benedenverdieping dankzij een smeedijzeren hek of luik dat van op de verdieping kan gesloten worden.

De tuinen getuigen allen van de onverbreekelijke band tussen pastorie en tuin. De zelfvoorzienigheid van de pastoor uitte zich in zowel een sier- als nutstuin. De aanleg is steeds zeer representatief voor de evolutie van formele naar landschappelijke tuin welke in deze periode plaatsvindt.

Verschillende tuinen hebben wetenschappelijke waarde meer bepaald dendrologische waarde door hun bijzondere bomenbestand.

Deftinge - Kerkstraat 18 (Lierde)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie gebouwd in 1829 op een site waar zeker sinds het midden van de 18de eeuw een pastoriehuis stond. Uitgebreed anno 1950. Het pand is een representatief voorbeeld van de evoluerende architectuur binnen het pastorietype van de 19de naar de 20ste eeuw. De vorm, indeling, constructie en decoratie van het pand bleven bewaard en zijn representatief voor de eerste helft van de 19de eeuw.

Sint-Maria-Lierde - Dorpstraat 52 (Lierde)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie uit 1875-78 op een site waar reeds in 1721 een 'pastoreel huis' werd opgericht. Het pand vormt de laatste fase in de constante aanwezigheid van een pastorie te Sint-Maria-Lierde sinds de eerste helft van de 17de eeuw. De pastorie werd hersteld en uitgebreid in 1946-47. Het pand is een representatief voorbeeld van de architecturale evolutie binnen dit gebouwentype. Het pand is door het behoud van zijn vorm, constructie, indeling en decoratie representatief voor een pastorie uit 1875-78.

Naast de pastorie bleven enkele resten van de bijgebouwen van de oudere 18de-eeuwse pastorie bewaard. Ze zijn unieke getuigen van de oude geschiedenis van deze site. Anno 1890 werd een neogotische Sint-Antoniuskapel in de tuin opgetrokken. Deze kapel is representatief voor het kapeltype op het einde van de 19de eeuw.

Elst – St. Appoloniastraat 2 (Brakel)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De pastorie werd gebouwd, en was als dusdanig dienstig, in de 17de eeuw met uitbreidingen en aanpassingen in 1772 en 1888. Zeldzaam voorbeeld van een pastorie welke teruggaat naar de periode voor de wetgeving terzake (1769). Het is een representatief voorbeeld van de evoluerende architectuur van de 17de tot 19de eeuw. Het interieur (stucwerk, binnenschrijnwerk,...) behield grotendeels zijn 18de-eeuwse rococo-aankleding en is bijgevolg representatief voor de 18de-eeuwse wooncultuur.

Parike – Matrouwstraat 1 (Brakel)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De pastorie werd gebouwd in 1761 en vormt de laatste schakel in de onafgebroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' te Parike sinds de eerste helft van de 17de eeuw. Gezien de bouwdatum is het pand een uitzonderlijk vroeg voorbeeld van een pastorie daterend van voor de wetgeving terzake uit 1769.

Het pand werd verhoogd in 1888. De vorm, indeling, constructie van beide bouwfases bleef perfect bewaard. De decoratie dateert van en is representatief voor de uitbreidingsfase.

Zegelsem – St. Ursmarsstraat 20 (Brakel)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Uitzonderlijk bewaarde éénlaagse pastorie uit 1714 maar mogelijk met 17de-eeuwse kern. Het pand werd meermaals verbouwd en hersteld. De pastorie vormt de laatste fase in de onafgebroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' op deze site sinds 1622. Representatief voorbeeld van een evoluerende architectuur van 17de tot 18de eeuw. Gezien de bouwdatum is het pand een uitzonderlijk vroeg voorbeeld van een pastorie daterend van voor de wetgeving terzake uit 1769. Het pand behield zijn vorm, structuur constructie en gedeeltelijk ook de rococo-interieuraankleding uit de 18de eeuw (schrijnwerk, stucwerk,...). 19de-eeuwse aanpassingen werden uitgevoerd in directoirestijl, wat uitzonderlijk is voor een pastorie.

Munkzwalm – Noordlaan 11 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie uit de tweede helft van de 18de eeuw en aangepast in het derde kwart van de 19de eeuw. In 1912 werd de pastorie gerestaureerd. De pastorie vormt de laatste stap in de ononderbroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' te Munkzwalm sinds 1616. De pastorie is een representatief voorbeeld van de evoluerende architectuur van 18de naar 19de eeuw.

Het pand behield zijn typische vorm, indeling, constructie en decoratie in rococostijl eigen aan een dubbelhuis uit de 18de-19de eeuw.

Meilegem – Meilegemstraat 62 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie uit 1789 ter vervanging van een oudere pastorie. Het pand werd zeer goed en met respect voor zijn eigenheid gerestaureerd in 1856, 1967 en 1999. De pastorie vormt de laatste fase in de onafgebroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' te Meilegem sinds 1717. Het dubbelhuis behield de vorm, indeling, constructie en decoratie (trap, binnenschrijnwerk, stucwerk) eigen aan een pand in de overgangperiode tussen rococo en Lodewijk XVI-stijl.

Paulatem – Paulatemstraat 53 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De voormalige pastorie werd gebouwd in de tweede helft van de 18de eeuw en bleef als dusdanig in gebruik tot 1968. Het pand vormt de laatste fase in de onafgebroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' te Paulatem sinds het eind van de 16de eeuw. Het eclectische dubbelhuis bewaarde zijn vorm, indeling, constructie en gedeeltelijk ook de decoratie (trap, binnenschrijnwerk) uit de 18de eeuw. Opvallend is het behoud van het 19de-eeuwse buitenschrijnwerk

Sint-Denijs-Boekel - Vredesplein 34 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De pastorie werd gebouwd in 1859 ter vervanging van de naastliggende 18de-eeuwse pastorie. Beide panden vormen de voorlaatste en laatste fase in een onafgebroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' te Sint-Denijs-Boekel sinds 1682.

De oude pastorie heeft mogelijk een kern uit het einde van de 17de eeuw. Het pand behield zijn uiterlijke 18de-eeuwse kenmerken. De nieuwe pastorie werd gebouwd in 1859 naar ontwerp van E. de Perre-Montigny. Het dubbelhuis behield zijn typische 19de-eeuwse vorm, constructie, indeling en neoclassicistische decoratie.

Beerlegem - Beerlegemsebaan 61 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De pastorie werd anno 1861 gebouwd op de plaats van een bestaande woning naar plannen van E. De Perre-Montigny ter vervanging van de oude pastorie. Zij vormt de laatste fase in de onafgebroken aanwezigheid van een pastorie te Beerlegem sinds het midden van de 17de eeuw.

Dit representatief dubbelhuis behield zijn vorm, constructie, indeling en decoratie zoals eigen aan de pastorieën uit het midden van de 19de eeuw.

De spreekkamer (rechts langs de straatzijde) heeft een schouw met art nouveau tegels.

Sint-Maria-Latem - Latemdreef 55 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Het gebouw werd in 1847 opgetrokken. Het is de eerste pastorie van Sint-Maria-Latem. Het pand behield zijn vorm, constructie, indeling en neoclassicistische decoratie zoals ontworpen in 1847.

Nederzwalm - Neerstraat 4 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Voormalige pastorie gebouwd in 1905-06, ter vervanging van de oude pastorie. De pastorie vormt de laatste fase in de aanwezigheid van een pastorie te Nederzwalm sinds 1625. Zowel het exterieur in neo-traditionele stijl als het goed bewaard interieur zijn zeer representatief voor de architectuur van J. De Bosschere.

Sint-Blasius-Boekel - Rijkekleie 6 (Zwalm)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De neogotische bakstenen pastorie werd gebouwd in 1888 ter vervanging van de 18de-eeuwse pastorie. Het pand met zijn bewaarde vorm, constructie, indeling en ornamentiek is zeer representatief voor de neogotische pastorie uit het laatste kwart van de 19de eeuw.

Moregem – Volkaartsbeekstraat 5 (Wortegem-Petegem)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

De pastorie werd wederopgebouwd in 1754 op een site welke minstens teruggaat tot de 17de eeuw. Eind 19de of begin 20ste eeuw werd de pastorie uitgebreid en met een verdieping verhoogd. Ze is een representatief voorbeeld van de architecturale evolutie van pastoriegebouwen van 18de tot 20ste eeuw.

Het 18de-eeuwse pand behield zijn vorm, structuur, indeling en constructie terwijl de uitbreiding volgens laat 19de-eeuwse principes ingedeeld werd. De inrichting volgt dezelfde breuklijn met Lodewijk XVI-aankleding in het oudste gedeelte en neorococo in het nieuwste gedeelte. Tevens werden enkele zeer mooie tapijttegelvloeren aangebracht.

Etikhove - Etikhovestraat 4 (Maarkedal)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie uit 1880 ter vervanging van een ouder 18de-eeuws exemplaar. De bouw werd voltooid in 1885-1886. De pastorie vormt de laatste fase in de onafgebroken aanwezigheid van een 'pastoreel huis' te Etikhove sinds de eerste helft van de 17de eeuw. Het pand is naar vorm, constructie, indeling en inrichting (vloeren, stucwerk, trap, ...) representatief voor een woning aan het einde van de 19de eeuw. Muurschilderingen van de hand van A. Vandamme uit 1886 bleven aanwezig achter het behang.

Het naast de pastorie gelegen pand is vermoedelijk een overblijfsel van de vroegere pastorie (1711-1717).

Schorisse – Zottegemstraat 22 (Maarkedal)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie gebouwd in 1869 ter vervanging van de 18de-eeuwse pastorie. Het dubbelhuis vormt de laatste fase in de aanwezigheid van een pastorie te Schorisse sinds 1640.

Het alleenstaand dubbelhuis is naar vorm, constructie en indeling zeer representatief voor een pastorie uit de tweede helft van de 19de eeuw. De rijke aankleding van het interieur met wand- en plafondschilderingen, vloeren, schouwen, haarden, trap en stucwerk is uniek. De gebruikte stijlen zijn eigen aan het romantisme met zijn eclectisme gevormd uit neo-Lodewijk-XVI, neorococo, neogotiek en neoromaanse stijl.

Ronse - Sint-Martensstraat 25 (Ronse)

De historische en artistieke waarde wordt als volgt omschreven:

Pastorie van de St.-Martinusparochie gebouwd in 1886 in historiserende stijl. Het is de laatste fase in de aanwezigheid van een pastorie op deze plaats sinds 1684. Anno 1851 werd op deze plaats de eerste rijksmiddelbare school opgericht. Die werd anno 1875-76 uitgebreid. In de pastorietaanbouw bleef nog een deel van deze school bewaard. In 1903 liet J. Quintin een inmiddels gesloopte weverij bijbouwen.

Pastorie met onregelmatig plan welke naar indeling, vorm, constructie en decoratie (tegelvloer, plafonds, haarden, binnenschrijnwerk,...) representatief is voor de pastorie uit het einde van de 19de eeuw. De pittoreske en historiserende stijl overheersen.

Artikel 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 12-12-2002

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN